

De Heraut

van de

Bereformeerde Kerken in Nederland.

Het auteursrecht van den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de wet van 25 Juni 1881 (Staatsblad No. 124.)

Zondag 8 September 1907. No. 1549.

Abonnementen: franco aan huis, per drie maanden f 1.20, voor België per jaar f 5.30 bij vooruitbetaling, voor het verdere Buitenland en Ned.-Indië per jaar f 6.30 bij vooruitbetaling. Afzonderlijke nummers f —.10. Abonnementen worden aangenomen door het Bureau te Amsterdam, Boekhandelaren, Postdirecteuren enz. Advertenties: van 1 tot 6 regels f 1.20, voor elk regel meer f —.20. Aanvragen en vermelding van leidegaven f —.12 per regel.

„Met ons is er meer“.

Zij sterk en heft goeden moed, vrees niet en ontzet u niet voor het aangezicht des konings van Assyrie, noch voor het aangezicht der gansche menigte, die met hem is; want met ons is er meer, dan met hem. 2 Kron. 32: 7.

De Joden te Jerusaleem waren bang voor paarden, en baager nog voor strijdswagens met die geduchte paarden ervoor. Een paard is in den strijd zoo vreeslijk; een raspaard vecht mee. En in Juda had men ze niet. Judea lag in de bergen, en daar laadde men zijn vrachten op 't kameel, liet den ploeg door ossen trekken, en reed zelf op een ezel; daarginds een veel grooter en sterker dier dan bij ons. Met paarden streken de Egyptenaren, en meer nog de machtige legers uit der koningen van Syrië, van Assyrie en van Babylon, en juist daarom was men te Jerusaleem voor de legers der groote mogendheden zoo bang. Salomo had in de vlakte ook wel strijdswagens gebruikt, maar die lagen in de wagensteden; en sinds versloeg dit corps. Ge weet het: Ook Jezus, als Sion's koning, deed zijn zielebeelden intocht te Jerusaleem niet op een strijdros, maar op het „veulen eener ezelin“.

Zoo verklaart het zich, dat toen in Hiskia's dagen de wacht op den muurtoren te Jerusaleem, bij het dagen van den morgen, de stadsmuren plotseling omringd zag door het heil van Sanherib, dat door de bergpassen was doorgebroken, den inwoners van Jerusaleem de schrik om 't hart sloeg, straks nog verergerd door Rabsake's heugende taal. Kort daarop is dat leger van Sanherib, door een ontzetting van Gods wege, weer van voor Jerusaleem weggetrokken, en bleek dus de schrik geen grond te hebben. Maar hieraan ging iets vooraf. Jesaja was in Jerusaleem; deze profeet had Hiskia in 't leeren aangegord met heiligen moed; en Hiskia had nauwelijks zelf het vertrouwen op zijn God herwonnen, of hij wist de bezieling, die hem zelf aangreep, ook in het hart van het volk over te storten.

Van een lijdelijkheid, die bij de pakken neerzit, en waant te moeten afwachten, wat de Heere gehengen zou, wist Hiskia niet af. Integendeel. „Zijt sterk, zoo riep hij het volk, staande in de stadspoort, toe, zijt sterk en hebt goeden moed, en ontzet u niet voor het aangezicht des konings van Assyrie, noch voor het aangezicht der gansche menigte, die met hem is.“ „Want, zoo ging hij voort, „met ons is er meer dan met hem. Met hem is een vleeschelijke arm, maar met ons is de Heere onze God, om voor ons onze krijgers te krijgen“.

„En het volk, zoo volgt er dan op, steunde op dit woord van zijn Koning“. Al toog Sanherib's leger uit de Jordaanvalke ook met paarden en wagens tot voor Jerusaleem op, de psalmist had immers gezongen: „Het paard feilt ter overwinning en behoudt niet door zijn groote sterkte“, en daartegenover: „Gods woogen boven 't lichtig zwerk zijn tien en tienmaal duizend sterk, verdubbeld in getale“.

Dit nu keerde in aller hart den schrik in moed om. Sanherib machts, aardisch zelfs zeer machtig, maar de Heere der heirscharen is hemelsche macht. Geen geweldenaar op aarde die hem weerstaat. En daarom, met ons is er meer, want Israël is het volk van Jehovah. Immanuel, God met ons!

En juist zoo is het nog. Niet alsof „het volk“ juist onze kring ware. Hypocrieten bergt elke kring en zoo ook de onze, en ver buiten onze kring, onder alle volk en tot aan de einden der aarde zal de Heere zijn verkorenen wel hebben. Maar een slagorde uit dat volk trekt toch uit en verschijnt in 't veld, zoo dikwijls er, waar ook, een krijg des Heeren wordt gekrijgd, een strijd des Heeren wordt gestreden. En dan merkt men ook nu nog telkens, hoe de schrik in 't hart slaat bij het zien op den geduchten weerstand, op den muur van macht waarop we stuiten.

Jezus vergeleek zijn getrouwen bij een kudde, bij een kleine kudde zelfs, met wolven er omheen. En al moge dit vooral op de benauwing in de eerste eeuw hebben gedeeeld, in beginsel ging 't alle eeuwen en gaat 't nog door. Thans, ja, geen vervolgingen meer met het zwaard; en in naam alles Christelijk; heel Europa en Amerika twee gedoopte werelddelen! Zoo schijnt het. Maar nog altoos zijn ze o, zoo spoedig in elk land en in elke stad geteld, die hun ziel hebben overgegeven voor den Naam des Heeren Jezus. En dan is die kleine schare, nog juist als in Paulus' dagen, „niet vele edelen, niet vele aanzienlijken, niet vele

wijzen.“ In 't getal klein en sociaal van schuillende positie.

Zoo was het, zoo is het, en zoo zal 't blijven. We gaan niet onder. Zelfs komen we vooruit. Maar de finale overwinning komt eerst met de wederkomst van onzen Koning. En tot zolang zal de Overste der wereld alle machtsvertoon tegen ons opstellen, en ons door het overweldigende van zijn dreiging blijven verschrikken.

Dan rolt het goud tegenover uw armoe. Uit posten van macht of eer verdringt men u. In uw bedrijf belooft ge schat. Tot uw kinderen toe moeten 't misse ontgelden. Pannet en Pers raast tegen u. De machthebbers, hoe ook onderling gedeeld, zijn 't hierover eens, dat 't „hijze“ gebroeders teniet moet. De geleerdheid en wijsheid der wereld belacht u. En durft ge u nog in gemeene samenkomsten vertoonen, dan of uw kruisblazen onder den mantel verborgen, of men overrompelt u met de macht van 't woord. Goud, gunst, genie, het keert zich alles tegen u. Ge moet dood verklaard tot ge zwijgt, tot ge u niet meer roert, tot 't gewapper van uw kruisbanier niet meer wordt vernomen, en dan, ja, zal 't „pals en vrede“ voor u zijn. Eer niet!

Dit verblijft, en dan deinzet o, zoo velen. Immers men kan ook in stilte zijn God zoeken, dat niemand er van hoort. Zijn geloof kan men ook uitwerken in een teeder, liefdevol leven. Men kan in het weldoen der behoeftigen zijn eere zoeken. Benaam, met zijn God gemeenzaam. In 't hoeksken met 't hoeksken. En dan trekt de brieschende leeuw, die omgaat, de nagels van zijn klauw in. Dan houdt de razernij van den drijver op. Dan worden, wat u aangaat, de paarden van Sanherib op stal gezet. En al wat „beschaafd“ is, wijst op u als op een exemplair soort Christen.

Maar Jezus getuigde: „Wie mij belijden zal“, is mijn. De eerste bede van het Onze Vader is: „Uw Naam worde geheiligd“. En het Evangelie geeft dit alswaarder: „Ze hebben mij vervolgd, ze zullen ook u vervolgen“.

En daarom, voor dien Naam houden de getrouwen stand. Zij weten het, belijden kan men niet in 't eenzame en stille. Alle belijden moet overluid tegen de wereld ingaan.

Maar het machtsvertoon, de dreiging, de slagorde waartegenover trouwe strijders staan, is zoo overweldigend. Nu vooral, nu die afgedeinde Christenen aan den kant der wereld hun stand kiezen, soms zelfs dan als 't er op aankomt, om de Gideonsbende te verdedigen in de opechtheid van haar heilig bedoeien.

Daardoor krimpt hun getal dan nog in, en het wordt voor wie stand houden nog banger, tot het geloof zijn gouden glans weer over hen doet opgaan, en het zwijgen van den angst zich weer in de jubeltal oplost: „Met ons is er meer, want onze hulpe staat in den Naam des Heeren HEREN“.

En dit niet, om als in de dagen van Sanherib op een wonder te rekenen. Die soort wonderen hoorden bij de Openbaring, en het verloop der Openbaring is thans volmond. Maar wel dit, dat ook nu de strijd op deze aarde slechts een uitloei is van den strijd die, buiten deze aarde, in de geestenwereld wordt gestreden, door satan met zijn demonen als trawanten, tegen Christus met de heirscharen zijner engelen. En daarvan nu geldt het: Met ons is er meer! Of zij al gewond wordt en onderligt, brengt de beslissing niet. Zoo sneuvelt de krijgsmann op het slagveld, en wijst nog stervend zijn victorie behalenden veldheer tegen. En of zij al verschrikken voor de dreiging en het geweld, tegen Christus en zijn heirscharen is geen macht van demonen bestand. Hij feilt niet ter overwinning. En zoo lang we zijn kruisteeken op de borst dragen, weten ook wij, dat onze zaak in het eind zal en moet triomfeeren.

Mits, en daar hangt 't aan, mits u geen valsche lijdelijkheid bekruipte. Het is zoo, het eindverzet tegen Babylon heeft de profetie afgekeurd. Voor eens, en omdat het eedbreuk was. (2 Kron. 36: 13). En dit was een rechtstreeks bevel van den profeet, gelijk er nu geen gebod meer komt. Wee daarom over hen, die dit woord toepassend op 't geen waar 't niet bij hoort, ook nu in lijdelijkheid wegzinken, en smalend den strijd hunner broeders aanzien!

Veel eer omgekeerd moet de geloofstaal: Met ons is er meer! in ons den moed, de geestdrift, de bezieling, tot op het hoogste aanvuren. Van de dagen van Jozua af, gaat aldoo in de Schrift tot Gods volk dit wachtwoord uit: Zijt sterk. Zoo riep, op last van Jesaja, ook Hiskia het zijn volk toe: „Zijt sterk, en hebt goeden moed. Vrees niet en zijt er geen ontzetting“.

De engelen Gods, die onder Jezus strijden,

strijden rusteloos door, blijven nooit stil, zijn altoos sterk, hebben altoos goeden moed, en die geest uit den Hooftmoet in ons varen. Vader, uw wil geschiede door ons op aarde, gelijk ze in den hemel door uw engelen geschiedt!

Slap zich aanstellen, zwak zijn, vreesen en sidderen is berwijking van uw geloof.

Wie geloof, en, zolang hij gelooft, zijn geloof laat werken, is altoos sterk, vrees niet en deinst nimmer.

Het geloof maakt wie zwak in zichzelf is, tot een held.

„Zoo ik niet had geloofd, ik ware vergaan. En daarom: Wacht op den Heere en zijt sterk, en Hij zal uw hart versterken. Ja, wacht op den Heere!“

Officiële Berichten.

De Kerkraad der Geref. Kerk Groningen A. verzoekt alle voor hem bestemde brieven en andere stukken te adresseren aan den scriba G. Meijering Lin, Nieuwe Boteringstraat 72.

De classis Amersfoort vergadert D.V. op Dinsdag 1 Oct. e.k.

Namens de roepende Kerk: A. BOLWIJN.

N.-Loudrecht, 4 Sept. 1907.

Diactonale Conferentie. De provinciale diactonale conferentie der Gereformeerde kerken in Zuid-Holland, zal op Woensdag 25 Sept. a.s. in de Noordkerk te Gouda plaats hebben.

De volgende vragen zullen daar behandeld worden:

I. De conferentie spreke de wenschelijkheid uit tot het oprichten van een gesticht voor kinderen, wier ouders uit de ouderlijke macht ontzet zijn, en zoo deze wenschelijkheid blijkt, benoeme zij een commissie die de zaak aanhangig maakt bij de kerkeraden.

Leiden. Wanneer een gezin diactonale hulp ontvangt en vrijwillig, zonder de diactonie te raadplegen, vertrekt naar een andere plaats, blijft zulk een gezin dan voor rekening der diactonie van waar het vertrok? (zij het ook voorloopig) of moet de diactonie, die door dat vertrek financieel verlicht werd, de diactonie der kerk waaraan het is vertrokken ondersteunen als noodlijdende, indien deze niet in staat is op voldoende wijze in de behoeften van dat gezin te voorzien.

Loudouwen. Is het wenschelijk dat bijzondere gaven, die in de collecten worden gevonden, afzonderlijk op het predikantenbladje of Kerkhede worden vermeld met vriendelijken dank aan de oobekenden?

Zulke met het oog op mingevoeden wier bijzondere gaven bij eventueel voorkomende gevallen onopgemerkt blijven.

Gouda B. Mag een diactonie, die zelf voortdurend tekorten heeft in de kas, die aangevuld moeten worden, ook nog hulp verlenen aan een andere diactonie.

Blauwijk. Hoe denkt uwe vergadering over diactonale ringvergaderingen?

Henrick Ids Ambacht. Als adviseurs stelden zich beschikbaar Da. T. Sap en Dr. Joh. S. Langen, predikanten te Gouda, terwijl Dr. J. C. de Moor van 's Gravenhage zich bereid verklaard heeft een referaat te houden en tot onderwerp heeft gekozen: „De geestelijke zijde van den diactonale arbeid“.

Toegang tot de conferentie hebben alle diactonen, diactonen des Woords, ouderlingen en leden der Gereformeerde kerken als hospitanten.

Aan de diactonen des Woords wordt vriendelijke verzocht, in het openbaar gebed bij de samenkomsten der gemeente op Zondag 22 Sept. den tegen des Heeren over de conferentie af te smeeken.

Namens de diactonen der Geref. kerken van Gouda A en B.

De regeringscommissie: E. ESTEIJ, G. J. GRENDDEL, A. LAFFER, G. RIVELD, L. VAN STOLKENDEN, B. C. STOLKENDEN.

Gouda, Augustus 1907. Vest 594.

Kort verslag van de vergadering der classe Woerden, gehouden 22 Augustus 1907 te Alfen.

1. De vergadering wordt door den praeses der roepende kerk met gebed geopend, nadat gezongen is psalm 89: 8 en gelezen is psalm 87. 2. De credentiebrieven worden nagezien door D.D. Kollifberg en Van der Heyden.

3. Het moderamen wordt geconstitueerd. D.D. Schoenmakers praeses, Kollifberg scriba, J. van Lankhuizen assessor.

4. De notulen worden door den scriba der vorige vergadering gelezen en worden goetvarend.

5. Een mededeeling van de classe Dokkum, wordt ter behandeling uitgesteld en ter overweging aan de kerken medegegeven.

6. Bij de behandeling van art. 41 D. K. wordt aan de kerken Zwammerdam, Woubrugge en Nieuwkoop advies gegeven. Aan de kerk van Oude-Wetering wordt verlot gegeven, over te gaan tot den tweede trap van censuur.

7. De Schoenmakers doet rapport van de ter vorige vergadering nog niet gedane kerkvisitatie te Aarlanderveen. Ook deze kerk werd in goeden welstand bevonden. De Brouwer doet rapport van de jongste particuliere Synode van Zuid-Holland N. G.; dezelfde rapporteert over de

vergadering der deputaten voor de zending. Ouderling A. Verdoy rapporteert over de herziening van den hoofdelijken omslag. De nieuwe regeling wordt aangenomen. Een enkele kerk behoudt zich het recht voor, op haar aandeel in den omslag terug te komen.

8. De classe besluit voortaan hare vergadering in het lokaal „Concordia“ te houden. Den president wordt de nadere regeling hiervoor opgedragen.

9. Het voorstel van de kerk van O. Wetering, aangaande de vraag: hoofdelijke of vrije collecten, zal op een volgende vergadering nader behandeld worden, en vooraf door genoemde kerk aan de andere kerken toegezonden worden.

10. Het gewijzigd voorstel in zake de verbetering der predikantencontracten wordt na discussie aangenomen en leidt na eenige wijziging aldus:

A. Regeling der classe Woerden in zake de predikantencontracten.

I. Met betrekking tot de kerkeraden. De classe, zonder te willen treden in de rechten der plaatselijke kerk, en daargelaten het geval dat een candidaat of een predikant een geringer tractement genoot, geeft aan de kerkeraden in ernstige overweging: a. geen beroep uit te brengen op een tractement minder dan f 1000, met vrije woning; b. na 4 jaren diensttijd van den dienaar des Woords, zoo mogelijk met jaarlijkse verhoogingen van f 50, het tractement te brengen op f 1200.

II. Met betrekking tot de classe. Voor het geval dat enige kerk niet bij machte is, het onder de genoemde tractement bijeen te brengen en de hulp van de andere kerken der classe inroep, zal de classis na ernstig onderzoek overwegen, of het tractement met hare hulp daarop te brengen zij. Bij iedere aanvraag zal de classe van te voren vaststellen, welk percentage van het totaal bedrag als te verlenen hulp aan iedere kerk, die zich tot wederopgegens toe voor dat bepaalde geval heeft verbonden, naar billijkheid verwacht mag worden.

III. Bovenstaande regeling maakt allereerst de zwakke kerken, doch tegelijk wordt aan de sterkere geadviseerd, zulk een regeling te treffen, die rekening houdt met de behoeften van het gezin en met den diensttijd van haar dienaar des Woords. Bij de kerkvisitatie worde hierop bijzonder gelet.

B. De classe geeft kennis aan de particuliere en aan de generale Synode van wat zij in dezen besluiten heeft, met het verzoek, dat zij de noodzakelijkheid uitspreke om in de tractementen van de diactonen des Woords verbetering te brengen.

11. Aan de Kerk van Woubrugge wordt acte van afscheid gegeven, bij zijn vertrek naar de kerk van Huizen. De praeses spreekt hem namens de classe hartelijke woorden van afscheid toe.

12. In plaats van de Kerk van D. Elshove tot deputaat voor het ontvangen der collecten en de Van der Voet als secundus voor de regeling der vacaturebeurten benoemd.

13. Als consulent van Woubrugge wordt de Van der Heijden aangewezen.

14. De vacaturebeurten worden voor deze 3 maanden als volgt geregeld:

September. Ter Ar. D. Brouwer, Noorden D. Gunst, Nieuwkoop D. Kollifberg, Nieuwveen D. v. Lankhuizen, Waarder D. v. Dijk, Woubrugge —. October. Ter Ar. D. Schoenmakers, Noorden D. Kollifberg, Nieuwkoop D. v. Lankhuizen, Nieuwveen D. v. d. Voet, Waarder D. Elshove, Woubrugge D. v. d. Heijden. November. Ter Ar. D. v. d. Voet, Noorden D. Elshove, Nieuwkoop D. v. Dijk, Nieuwveen D. Schoenmakers, Waarder D. Gunst, Woubrugge D. Brouwer.

15. De administratie der collecten door de Kerk van Woubrugge wordt door de Oudshoorn na gesien en accoord bevonden.

16. Voor de rondvaart deelt de kerk van Nieuwveen mede, dat zij een beroep heeft uitgebracht.

17. De kerk van Woubrugge noodigt de andere kerken der classe uit, tegenwoordig te zijn bij het afscheid van haren dienaar des Woords op 29 September.

18. De Kerk spreekt een woord van afscheid.

19. Het kort persverslag wordt gelezen en goedgekeurd.

20. De kerk van Aarlanderveen wordt als roepende kerk aangewezen.

21. De vergadering wordt gesloten, de praeses gaat voor in dankzegging.

Namens de classe, Da. J. VAN LANKHUIZEN, assessor.

Buitenland

Duitschland. De Godsdienstige beweging in Hessen-Kassel.

Reeds meermalen in Keurhessen het brandpunt geweest van bewegingen op Godsdienstig gebied. Wij spreken niet van het feit, dat een aantal kleine gemeenten zich losmaakten van de landkerk, waardoor meer dan 40 Gereformeerde predikanten uit hun ambt onttrokken werden. De vrees dat Pruisen, dat de politieke zelfstandigheid van Keurhessen vernietigd had, ook op kerkelijk gebied zou ingrijpen om de Unie in te voeren, leidde daartoe. Maar ook voor andere bewegingen schijnt de Keurhessische bevolking, al is zij over het algemeen genomen aan haar kerk gehecht, vatbaar te zijn. Zij schijnt gemakkelijk mede te voeren zijn, en niet steeds in staat te zijn, datgene wat men haar

verkondigt, te toetsen aan het Woord Gods. In het begin van 1830 vonden de Baptisten van uit Hamburg ingang, op het einde van datzelfde jaar kwamen Irvingianen door Thiersch te Marburg; daarop volgden, doordat betrekkingen naar Amerika verhuisden, de Methodistenvan allerlei kleur, vervolgens Darbisten, Albrechtsbroeders, Sabbataria, Adventisten, Nieuw-Apostolischen, die allen onder het landvolk aanhangers vonden, al waren deze ook niet velen in getal.

Hetzelfde kan men ook wel van vele streken in Nederland getuigen, maar naar onze meening is het ook daaruit te verklaren dat in Duitschland, zoowel als in Nederland, de nieuwe Evangelisatiebeweging of wat men speciaal in Duitschland noemt de Gemeenschapsbeweging er een vruchtbaren bodem vindt. De Evangelist Schrenk deed in Keurhessen een rondreis en gaf met name in Kassel den stoot tot menigen arbeid, die vrucht bleek af te werpen. In Kassel werd hij opgevolgd door Keller. Allerlei andere personen arbeidden daarna in de plattelandsgemeenten, en dat niet alleen onder die welke uit een kerkelijk oogpunt onder de slechtbedeelde te rekenen waren.

Er kwamen broeders van Chrishona, van Neukirchen bij Mors, van het Johanneum te Bonn. Sommigen stonden beslist vijandig tegenover de landkerk, anderen meer welwillend. Velen doopten op nieuw, velden in hunne Gemeenschappen den Heeren Avondmaal en zegenen huwelijken kerkelijk in. Zij beschouwden over het algemeen het land als een zendingveld. Op vele plaatsen vormde men „Gemeenschappen“, waarvan sommige geheel buiten de kerk stonden, terwijl andere kerkelijk waren. Een aantal predikanten zag in de „Gemeenschap“ een zegen voor het volk, terwijl anderen zich daartegen stelden.

De zoogenoemde „Gemeenschapsbeweging“ moet ook beschouwd worden als de voorreidster van hetgeen er in de laatste weken in het huis van het Blauwe Kruis te Kassel is voorgevallen. De leider van deze beweging is Heinrich Dalmeyer. Wij hebben voor ons diens jongste geschrift over de beweging te Kassel getiteld „Wahrheits getreue Darstellung der neuesten religiösen bewegung“.

Op Zondag 7 Juli begon hij zijn arbeid in Kassel. Het nruwe in de door hem georganiseerde samenkomsten was het spreken in tongen. Wij hebben ons over dit verschijnsel meermalen uitgesproken, zoodat wij ons daarvan ontslagen rekenen. Wij achten het onoverdreefbaar, dat de apostel Paulus in zijn brief aan de Corinthiërs het spreken in tongen niet aanmoedigt, maar dit zoo anekdote te leiden, dat de gemeente er zooveel mogelijk stichting uit ontvangt, en ook dit verschijnsel als de laatste van de gave, des Geestes door hem vermeld wordt. Ook zegt Dalmeyer, dat zich in de door hem geleide samenkomsten ook de gave der profetie en van het „zingen in psalmen“ voordeed, met het droemen van ouden en het gedachten zien van jongelingen, gelijk dit in Joel III voorspeld wordt.

Overigens zegt Dalmeyer in zijn boven aangehaald geschrift, dat de toespraken op de samenkomsten eenvoudig waren, en men daarbij geen geweldadigheden op de zielen zocht uit te oefenen.

Het onaangename van de samenkomsten, waardoor ook veel critiek uitgelokt werd, was het geroep en de onrust in de vergaderingen. Dit had de volgende oorzaak (volgens Dalmeyer): 1e. De Heilige Geest voel in personen, waarvan Hij bezit wilde aemen, demonische tegenstand; in vele gevallen was het echter ook zoo, dat het „aarden vat“ die Goddelijke kracht niet dragen kon.

2e. Vele bezoekers verwisselden het vleeschelijke (Seelische) met het geestelijke.

3e. Satan trachtte in eenige, het werk Gods na te apen.

4e. Zij die vervuld waren met den Heiligen Geest, konden dikwijls, hetgeen ons niet onaangenaam was, hun vretgeloop niet inhouden.

(Wordt vervolgd.)

Rusland. Esne kerkelijke Doema in het zicht.

Alles in Rusland roept om verandering. Op staatkundig terrein wil men nieuwe toestanden scheppen, maar de tijd schijnt nog ver, zeer ver te zijn, dat er verandering ten goede komt. De autocratische regering van den caaar is vervangen door de regering van een constitutioneel caaar, maar het moorden en branden houdt aan. Ook op kerkelijk gebied wil men hervorming en daarom zal te Moskou een soort van kerkelijke doema saamkomen. In den tijd toen de invloed van Pobedonoszew overheerschend was, kon men daartoe niet komen, maar nu heeft de caaar, als hoofd der Russische kerk, besloten, dat zulk een vergadering zal plaats hebben, waarin elk district vertegenwoordigd zal zijn door een bisschop, een geestelijke en een leek. In welke richting men de voorgestelde hervorming tracht te leiden, blijkt uit de volgende woorden van een Russisch orgaan:

„Het Christendom leert wat wij doen moeten. De leer van Christus heeft betrekking op het redelijk leven des menschen. Hij leerde: bekeer u, en bekeering moet steeds voortgaan. De mensch moet gestadig toenemen in goede werken en in het Christelijk leven voortgang maken. Deze waarheid hebben de hervormers der 16de eeuw in Duitschland, Zwitserland en Engeland ontkend, en daarom kan hun voorbeeld in de Russische kerk niet worden gevolgd. Deze hervormers gingen van de gedachte uit, dat de kerk in hunne dagen dood was, en dat zij als het ware van nieuws moest worden opgericht. En met dit doel voor oogen om iets nieuws tot